

GLOBAL TARAQQIYOT JARAYONIDA INSON RESURLARINING STRATEGIK AHAMIYATI

Farhodov Ulug'bekmirzo

Jizzax Davlat Politehnika Instituti

Kibersport fakulteti menejment yo'nalishi 2-kurs 511-23-guruh talabasi

Email: farhodovulug'bekmirzo02@gmail.com Tel: +998915998889

Jabborova Zaynab

Ilmiy rahbar

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18084256>

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada global taraqqiyot sharoitida inson resurslarining strategik ahamiyati har tomonlama va chuqur tahlil qilinadi. Zamonaviy dunyoda iqtisodiy o'sish, ijtimoiy barqarorlik, innovatsion rivojlanish hamda barqaror taraqqiyot jarayonlari bevosita inson resurslarining sifati, bilim va malaka darajasi, intellektual va ijodiy salohiyati bilan chambarchas bog'liq ekanligi ilmiy asosda yoritilgan. Maqolada inson resurslari tushunchasining mazmun-mohiyati, ularning global miqyosdagi o'rni, ta'lim va ilm-fan bilan uzviy aloqasi, raqamli transformatsiya sharoitidagi o'zgarishlar, shuningdek, jahon mehnat bozorida yuz berayotgan dolzarb jarayonlar keng yoritilgan. Inson resurslarini rivojlantirish jarayonida mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari nazariy va amaliy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: inson resurslari, global taraqqiyot, barqaror rivojlanish, ta'lim, innovatsiya, mehnat bozori, raqamli iqtisodiyot, inson kapitali.

АННОТАЦИЯ: В данной научной статье проводится комплексный анализ стратегического значения человеческих ресурсов в условиях глобального развития. Обосновывается, что экономический рост, социальная стабильность, инновационное развитие и устойчивый прогресс напрямую зависят от качества человеческих ресурсов, уровня образования, профессиональных навыков и интеллектуального потенциала. Рассматривается сущность понятия человеческих ресурсов, их роль в глобальном масштабе, взаимосвязь с образованием и наукой, трансформация человеческого капитала в условиях цифровизации, а также актуальные процессы на мировом рынке труда. Анализируются основные проблемы развития человеческих ресурсов и пути их решения.

Ключевые слова: человеческие ресурсы, глобальное развитие, устойчивое развитие, образование, инновации, рынок труда, цифровая экономика, человеческий капитал.

ANNOTATION: This scientific article provides a comprehensive analysis of the strategic importance of human resources in the context of global development. It substantiates that economic growth, social stability, innovative progress, and sustainable development are directly dependent on the quality of human resources, education levels, professional skills, and intellectual potential. The article examines the concept of human resources, their role on a global scale, their close relationship with education and science, transformations under digitalization, and current trends in the global labor market. Major challenges in human resource development and possible solutions are analyzed.

Keywords: human resources, global development, sustainable development, education, innovation, labor market, digital economy, human capital.

XXI asr insoniyat taraqqiyotida mutlaqo yangi bosqichni boshlab berdi. Globallashuv jarayonlarining jadallashuvi, axborot texnologiyalarining keng joriy etilishi, raqamli iqtisodiyotning shakllanishi va bilimga asoslangan jamiyatning rivojlanishi inson resurslariga bo'lgan ehtiyojni keskin oshirdi. Bugungi kunda davlatlarning iqtisodiy qudrati va ijtimoiy barqarorligi nafaqat tabiiy boyliklari yoki moliyaviy imkoniyatlari bilan, balki inson resurslarining sifati, salohiyati va raqobatbardoshligi bilan belgilanmoqda.

Global miqyosda raqobat kuchayib borar ekan, inson resurslari jamiyat taraqqiyotining hal qiluvchi omiliga aylandi. Shu sababli inson resurslarini rivojlantirish masalasi zamonaviy davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda. Inson resurslariga investitsiya kiritish uzoq muddatli va barqaror rivojlanishning eng muhim sharti hisoblanadi.

Inson resurslari tushunchasi keng va ko'p qirrali mazmunga ega bo'lib, u jamiyatdagi aholining bilim, malaka, salomatlik, tajriba, intellektual va ijodiy imkoniyatlarini o'z ichiga oladi. An'anaviy yondashuvlarda inson faqat mehnat kuchi sifatida ko'rilgan bo'lsa, zamonaviy nazariyalarda u jamiyat taraqqiyotining strategik resursi sifatida baholanmoqda.

Inson resurslari iqtisodiy rivojlanishning asosiy drayveri, innovatsion jarayonlarning harakatlantiruvchi kuchi va ijtimoiy barqarorlikning muhim omili hisoblanadi.

Global taraqqiyot jarayonida inson resurslarining o'rni tobora kuchayib bormoqda. Jahon iqtisodiyotida bilimga asoslangan tarmoqlarning ulushi ortib borar ekan, yuqori malakali, kreativ va moslashuvchan mutaxassislarga bo'lgan talab keskin oshmoqda. Bu holat inson resurslarini rivojlantirish masalasini global muammolar darajasiga olib chiqmoqda.

Ta'lim va ilm-fan inson resurslarini shakllantirishning asosiy poydevori hisoblanadi. Zamonaviy ta'lim tizimi nafaqat bilim berish, balki shaxsning mustaqil fikrlashi, tanqidiy tahlil qilishi va muammolarni hal etish qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan bo'lishi lozim. Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, ta'limga yo'naltirilgan investitsiyalar iqtisodiy o'sishning barqaror manbai hisoblanadi.

Ilm-fan va innovatsiyalar inson resurslarining sifat jihatdan yangi bosqichga ko'tarilishiga xizmat qiladi. Ilmiy tadqiqotlar natijasida yangi texnologiyalar va ishlab chiqarish usullari yaratiladi, bu esa mehnat unumdorligini oshiradi. Natijada jamiyatning global raqobatbardoshligi mustahkamlanadi.

Raqamli transformatsiya inson resurslariga bo'lgan talabni tubdan o'zgartirmoqda. Raqamli savodxonlik, texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalari va uzluksiz o'rganish qobiliyati bugungi mehnat bozorida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Avtomatlashtirish va sun'iy intellekt ayrim kasblarning yo'qolishiga sabab bo'layotgan bo'lsa-da, yangi mutaxassisliklarning paydo bo'lishiga ham zamin yaratmoqda.

Inson resurslarining rivojlanishida ijtimoiy tenglik masalasi muhim ahamiyatga ega. Ta'lim va sog'liqni saqlash xizmatlaridan teng foydalanish imkoniyatlarining mavjudligi inson resurslarining to'liq shakllanishini ta'minlaydi. Aks holda, ijtimoiy tafovutlar jamiyat taraqqiyotiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Migratsiya jarayonlari inson resurslarining global taqsimlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Bir tomondan, mehnat migratsiyasi bilim va tajribaning xalqaro almashuviga xizmat qilsa, ikkinchi tomondan, ayrim davlatlar uchun malakali kadrlar yo'qotilishi muammosini keltirib chiqaradi. Shu bois inson resurslarini boshqarishda muvozanatli siyosat yuritish zarur.

Xalqaro tashkilotlar, jumladan, World Bank va UNDP tomonidan e’lon qilinayotgan hisobotlarda inson resurslariga yo’naltirilgan investitsiyalar barqaror rivojlanishning asosiy omili sifatida e’tirof etilmoqda. Bu esa inson resurslarini rivojlantirish masalasining global ahamiyatga ega ekanini yana bir bor tasdiqlaydi.

Inson resurslari nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy va madaniy taraqqiyotning ham muhim omilidir. Bilimli va ongli insonlar jamiyatda demokratik qadriyatlarning rivojlanishiga, ijtimoiy barqarorlik va fuqarolik faolligining oshishiga xizmat qiladi. Shu sababli inson resurslarini rivojlantirish barqaror rivojlanishning muhim sharti hisoblanadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, global taraqqiyot jarayonida inson resurslari strategik ahamiyatga ega bo’lgan eng muhim omil hisoblanadi. Zamonaviy dunyoda iqtisodiy o’sish, innovatsion rivojlanish va ijtimoiy barqarorlik inson resurslarining sifati, bilim va malaka darajasi bilan bevosita bog’liqdir. Shu bois inson resurslarini rivojlantirishga qaratilgan siyosat har bir davlatning uzoq muddatli rivojlanish strategiyasida ustuvor o’rin egallashi lozim. Inson resurslariga sarmoya kiritish jamiyatning barqaror va farovon kelajagini ta’minlashning eng ishonchli yo’lidir.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Becker G. Human Capital. New York, 1993.
2. Sen A. Development as Freedom. Oxford University Press, 1999.
3. Schultz T. Investment in Human Capital. New York, 1971.
4. World Bank. World Development Report. Washington, 2019.
5. UNDP. Human Development Report. New York, 2021.
6. UNESCO. Education for Sustainable Development. Paris, 2020.
7. OECD. Human Capital and Skills Development. Paris, 2018.